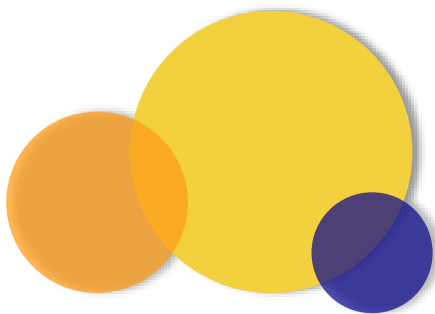

Vakuutusmaksuopas

14.2.2025

Sisällys

Vakuutusmaksuopas	0
Melalle maksettavat vakuutusmaksut ja niiden laskutus	4
1 MYEL-vakuutusmaksun laskeminen	4
1.1 Maksun määräytyminen	4
1.2 Perusprosentti	4
1.3 Alennettu prosentti	5
1.4 Väliprosentti	5
1.5 Maksuprosentit ja alennusrajat vuosina 2023–2025	5
1.6 Työtulot ovat henkilökohtaisia	5
1.7 Miltä ajalta vakuutusmaksu lasketaan	5
1.8 Vapaaehtoisen MYEL-vakuutuksen vakuutusmaksu	6
1.9 Perustevalitus	6
2 MATA-vakuutusmaksujen määräytyminen	6
2.1 Pakollisen työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuutusmaksu	6
2.2 Maatalousyrittäjän työajan vapaaehtoisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksu	7
2.3 Työterveyshuoltoalennus työajan vakuutuksen vakuutusmaksuista	7
2.4 Vapaa-ajan vapaaehtoisen vakuutuksen vakuutusmaksu	8
3 Ryhmähenkivakuutusmaksut	8
4 Vakuutusmaksulasku	8
4.1 Laskun sisältö	8
4.2 Laiminlyöntimaksu	9
4.3 Lisätietoja	9
5 Laskutus	9
5.1 Normaalit eräpäivät	9
5.2 Muutoksien huomiointi laskuilla	9
5.3 Maksu vakuutuksen alkaessa	10
5.4 Taannehtiva vakuutusmaksu	10
5.5 Maksu vakuutuksen päättyessä	10
5.6 Vakuutetun kuolema	11
5.7 Vakuutusmaksun palautus	11
5.8 Maksumuistutus	11
5.9 Viivästyskorko	11
5.10 Koron laskenta	12
5.11 Osasuoritus	12
6 Perintä eläkkeestä tai MATA-korvauksesta	13
6.1 Perintä MYEL-eläkkeestä	13
Oma eläke	13
6.2 Perintä MATA-korvauksesta	13
Pakolliseen MATA-vakuutukseen perustuva korvaus	13
Vapaaehtoiseen MATA-vakuutukseen perustuva korvaus	14
6.3 Perintä toissijaisuusvastuun nojalla	14
6.4 1/3 eläkkeestä tai korvauksesta	14
6.5 Vanhimma alkaen	14
6.6 Perintä eläkkeestä tai MATA-korvauksesta ja samanaikainen ulosotto	14

7	Ulosotto	15
7.1	Maksun lähettäminen ulosottoon.....	15
7.2	Saatavien valvonta	15
7.3	Viivästyskorko	15
7.4	Maksuajan myöntäminen	15
7.5	Ulosoton peruutus	16
7.6	Ulosoton muutokset.....	16
7.7	Ulosottovalitus	16
8	Konkurssi ja julkinen haaste.....	16
8.1	Saatavien valvonta konkurssissa	16
8.2	Konkurssin vaikutuksia	17
8.3	Vaikutus vakuutuksen voimassaoloon	17
8.4	Julkinen haaste.....	17
9	Yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely	17
9.1	Menettelyn piiriin kuuluvat saatavat	17
9.2	Maksuohjelman laiminlyönti.....	18
9.3	Vapaaehtoiset velkajärjestelyt	18
10	Vastuu toisen maksusta	18
10.1	MYEL- ja MATA-maksuista	18
10.2	Maatalousyrittäjän vastuu	19
10.3	Vastuu aviopuolison vakuutusmaksuista	19
10.4	Vastuu avopuolison vakuutusmaksuista	19
10.5	Vastuu perheenjäsenen vakuutusmaksuista	19
10.6	Yhtymän ja yhteisön vastuu	19
10.7	Kuolinpesä	20
10.8	Niin kuin omasta velastaan	20
10.9	Viivästyskorko	20
11	Perinnän keskeytys	20
11.1	Keskeytyksen päättymisen	21
12	Vakuutusmaksun ja sen palautuksen vanhentuminen	21
12.1	Vakuutusmaksun vanhentuminen	21
12.2	Ulosoton, konkurssin, velkajärjestelyn ja yrityssaneerauksen vaikutus vanhentumiseen	21
	Ulosotto ja konkurssi.....	21
	Yksityishenkilön velkajärjestely	22
	Yrityssaneeraus	22
12.3	Maksuunpano ja maksuunpanopäivä	22
12.4	Vanhentuneiden MYEL-maksujen vaikutus eläketurvaan	22
12.5	Vanhentuneen maksun maksaminen.....	23
12.6	Maksun palautuksen vanhentuminen	23
12.7	Vanhentuvien maksujen kiirehtiminen	23
13	Ennakkomaksu.....	23

Versiohistoria

15.4.2024

Tehty koko opasta koskevia päivityksiä

14.2.2025

Päivitetty tekniset muutokset

Melalle maksettavat vakuutusmaksut ja niiden laskutus

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien työeläkejärjestelmä rahoitetaan vakuutettujen maksuilla, sijoitusten tuotoilla ja valtionosuudella. Työeläkevakuutusmaksun määräytymisperusteet ovat laissa (MYEL 22 §). Maksuprosentti on sidottu TyEL-maksuun. Maatalousyrittäjät ja apurahansaajat saavat kuitenkin maksustaan laissa määrätyn alennuksen.

Maatalousyrittäjän työtaturma- ja ammattitautilain mukaisten vakuutusten vakuutusmaksut (MATA-työajan maksut) on määrättävä siten, että maksun suuruus vastaa maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vakuutusmaksuosuutta työtaturma- ja ammattitautijärjestelmän kokonaiskustannuksista.

Maatalousyrittäjien ja apurahansaajien vapaa-ajan tapaturmavakuutus on puhtaasti vakuutettujen kustantama vakuutusliike ja sen maksu on määrättävä siten, että liikkeen rahoitus on turvattu.

Maatalousyrittäjän ja apurahansaajan ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksu lasketaan vuotuisena tasamaksuna siten, että maksujen yhteismäärän tulee kattaa kaksi kolmannesta maatalousyrittäjien ja apurahansaajien ryhmähenkivakuutuksen korvausmenoista.

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa Melalle maksettavien vakuutusmaksujen laskuperusteet.

1 MYEL-vakuutusmaksun laskeminen

1.1 Maksun määräytyminen

Työeläkevakuutusmaksun (MYEL-maksu) määräytymiseen vaikuttaa vakuutusaika, vuotuisen MYEL-työtulon määrä, vakuutetun ikä sekä sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamat perusprosentit.

Maksu lasketaan 32 259,19 euron vuosityötuloon saakka alennetun prosentin mukaan, väliprosentin mukaan siltä osin, kun työtulo ylittää 32 259,19 euroa, mutta on korkeintaan 50 693,09 euroa. Maksu on perusprosentin mukainen työtulon 50 693,09 euroa ylittävältä osalta. Maksuja ei pyöristetä, vaan ne laskutetaan sentin tarkkuudella.

1.2 Perusprosentti

Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa vuosittain asetuksella työeläkevakuutusmaksun määräämistä varten perusprosentin. Perusprosentti on yhtä suuri kuin se prosenttimäärä, jonka voidaan arvioida vastaavan TyEL:n mukaisen vakuutuksen keskimääräistä työeläkevakuutusmaksua prosentteina palkoista, kun 53 vuotta täyttäneiden työntekijöiden korotetun työeläkevakuutusmaksun osuutta ei oteta huomioon (MYEL 22 § 3 mom.).

MYEL-vakuutuksen perusprosentti on 24,10 vuonna 2025. Perusprosenttia korotetaan suuremmasta eläkekarttumasta johtuen maatalousyrittäjän ja apurahansaajan 53 ikävuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien sen vuoden loppuun, jonka aikana henkilö täyttää 63 vuotta. Korotettu perusprosentti on 25,60 vuonna 2025. Korotettu karttuma ja korotettu perusprosentti on voimassa 2025 loppuun saakka.

1.3 Alennettu prosentti

Alennettu prosentti on 54 % perusprosentista.

1.4 Väliprosentti

Väliprosentti on alennettu prosentti kerrottuna luvulla, joka saadaan, kun 0,46-ker-
taisen työtulon ja 5 069,39 euron summa jaetaan 19 908,62 eurolla. Väliprosenttia
laskettaessa työtulo otetaan huomioon enintään 50 693,09 euroon saakka (MYEL 22
§ 5 mom.).

Euromäärät on tässä ilmoitettu vuoden 2025 tasossa. Laissa euromäärät ovat vuo-
den 2004 tasoa eli vastaavat TyEL 96 §:n 1 momentissa tarkoitetun palkkakertoimen
arvoa yksi (1,000) vuonna 2004.

1.5 Maksuprosentit ja alennusrajat vuosina 2023–2025

Vuosi	Perus%	Alennettu %	Alennusraja I (€)	Alennusraja II (€)
2023	24,10 (alle 53 v)	13,0140 (alle 53 v)	30 041,73	47 208,51
	25,60 (yli 53 v)	13,8240 (yli 53 v)		
	24,10 (yli 63 v)	13,0140 (yli 63 v)		
2024	24,10 (alle 53 v)	13,0140 (alle 53 v)	31 565,03	49 602,26
	25,60 (yli 53 v)	13,8240 (yli 53 v)		
	24,10 (yli 63 v)	13,0140 (yli 63 v)		
2025	24,10 (alle 53 v)	13,0140 (alle 53 v)	32 259,19	50 693,09
	25,60 (yli 53 v)	13,8240 (yli 53 v)		
	24,10 (yli 63 v)	13,0140 (yli 63 v)		

1.6 Työtulot ovat henkilökohtaisia

Maksu lasketaan vakuutetun henkilökohtaisen työtulon mukaan. Vakuutetulla voi
olla samanaikaisesti voimassa useita MYEL-vakuutuksia. Tällöin maatalousyrittäjäva-
kuutetun kaikkien vakuutusten työtulot lasketaan yhteen ja alennusrajat ja mak-
suprocentit määräytyvät työtulojen yhteissumman perusteella. Apurahansaajan va-
kuutusten osalta jokaisen apurahan perusteella vahvistetaan oma vakuutus ao. apu-
rahalla työskentelyn ajaksi. Jokaisen vakuutuksen työtulon perusteella määräytyvät
ko. vakuutuksen alennusrajat ja maksuprocentit.

1.7 Miltä ajalta vakuutusmaksu lasketaan

Vakuutusmaksu lasketaan ajalta, jolta vakuutettu kuuluu MYELin piiriin ja jolta on
vahvistettu työtuloa. Maksusta ei voi saada vapautusta esim. sairauden vuoksi.

Maksu peritään vakuutuksen alkamispäivästä päättymispäivään. Jos työtulo tarkistetaan, maksu muuttuu tarkistuspäivästä alkaen.

1.8 Vapaaehtoisen MYEL-vakuutuksen vakuutusmaksu

Vapaaehtoisen MYEL-vakuutuksen vakuutusmaksu määräytyy samalla tavalla kuin pakollisen vakuutuksen vakuutusmaksu.

Jos vakuutettu itse irtisanoo vapaaehtoisen MYEL-vakuutuksensa, vakuutus päättyy aikaisintaan irtisanomiskauden lopussa. Myös vakuutusmaksut peritään siihen saakka.

Vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönti aiheuttaa vapaaehtoisen vakuutuksen päättymisen. Vakuutus päättyy kuukauden kuluttua kirjallisesta irtisanomisesta.

1.9 Perustevalitus

Asianosainen voi tehdä vakuutusmaksun maksuunpanoa koskevan perustevalituksen, jos hän katsoo, että Melan määräämä MYEL-, RHV- tai MATA-vakuutusmaksu on ollut lain tai sopimuksen vastainen. Perustevalitus tehdään MYEL- ja RHV-maksusta työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan ja tapaturmavakuutusmaksusta tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan.

Tehdessään perustevalituksen vakuutettu voi pyytää täytäntöönpanon keskeytystä. Pyyntö osoitetaan sille viranomaiselle, joka käsittelee perustevalituksen. Jos valitusviranomainen suostuu keskeytyspyyntöön, täytäntöönpano (esimerkiksi ulosottoperintä) keskeytetään toistaiseksi.

2 MATA-vakuutusmaksujen määräytyminen

2.1 Pakollisen työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen vakuutusmaksu

Pakollisen työajan MATA-vakuutuksen vakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja ansio-osasta. Perusmaksulla on tarkoitettu katettavan vakuutuksen hoitokulut ja ansio-osalla vakuutuksen johdosta maksettavat korvauskulut.

Vuonna 2025 maatalousyrittäjällä pakollisen MATA-vakuutusmaksun perusmaksu on 12 euroa ja ansio-osa 0,85 % MYEL-työtulosta. Vakuutusmaksu on siten 12 euroa + $0,85 \times$ vakuutetun MYEL-työtulo. Ansio-osa suhteutetaan vakuutusajan pituuteen. Perusmaksua ei suhteuteta.

Vuonna 2025 apurahansaajalla pakollisen MATA-vakuutusmaksun perusmaksu on 4 euroa ja ansio-osa 0,085 % MYEL-työtulosta.

Vakuutusmaksu määrätään vakuutuskohtaisesti. Perusmaksu peritään kerran vuodessa. Perusmaksu voidaan kuitenkin periä samasta vakuutuksesta kahteen tai useampaan kertaan, jos vakuutus päättyy ja alkaa myöhemmin uudelleen.

Vakuutusmaksu lasketaan ajalta, jolta vakuutettu kuuluu pakollisen MYEL:n ja MATAL:n piiriin. Maksu peritään vakuutuksen alkamispäivästä päättymispäivään. Jos maatalousyrittäjän työtuloa tarkistetaan olosuhteiden muuttumisen takia tai apurahansaajan työtuloa tarkistetaan yhdistämisen takia, MATA-vakuutusmaksu muuttuu MYEL-työtulon tarkistamispäivästä lukien.

2.2 Maatalousyrittäjän työajan vapaaehtoisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksu

Työajan vapaaehtoisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksu muodostuu perusmaksusta ja ansio-osasta. Perusmaksulla on tarkoitettu katettavan vakuutuksen hoitokulut ja ansio-osalla vakuutuksen johdosta maksettavat korvauskulut.

Vuonna 2025 perusmaksu on 12 euroa ja ansio-osa on 1,02 % sovitusta vuosityöansiosta.

Vakuutusmaksu määrätään vakuutuskohtaisesti. Perusmaksu peritään kerran vuodessa. Perusmaksu voidaan kuitenkin periä samasta vakuutuksesta kahteen tai useampaan kertaan, jos vakuutus päättyy ja alkaa myöhemmin uudelleen.

Vakuutussopimuksessa sovittua vakuutusmaksuun vaikuttavaa vuosityöansiota tarkistetaan vuosittain työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Työajan vapaaehtoisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksu laskutetaan ajalta, jolta vakuutus on ollut voimassa. Maksu peritään vakuutuksen alkamispäivästä päättymispäivään.

Jos työajan vapaaehtoisen vakuutuksen vakuutussopimuksessa sovittua vuosityöansiota tarkistetaan ylöspäin tai alaspäin, vakuutusmaksu muuttuu siitä päivästä lukien, josta lukien vuosityöansiota on tarkistettu.

Jos vakuutettu itse irtisanoo vapaaehtoisen MATA-vakuutuksensa, vakuutus päättyy aikaisintaan hakemuspäivänä. Myös vakuutusmaksut peritään siihen saakka.

Vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönti aiheuttaa vapaaehtoisen vakuutuksen päättymisen. Vakuutus päättyy 30 vuorokauden kuluttua kirjallisesta irtisanomisesta.

2.3 Työterveyshuoltoalennus työajan vakuutuksen vakuutusmaksuista

Maatalousyrittäjällä on oikeus 20 prosentin alennukseen työajan MATA-vakuutusmaksun ansio-osasta, jos hän kuuluu maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon. Maatalousyrittäjä on oikeutettu alennukseen, jos hänellä on voimassa oleva MYEL-vakuutus ja hän on kuulunut työterveyshuoltoon edellisen vuoden lokakuun 1. päivänä.

Alennus myönnetään täysin kalenterivuosiin sen vuoden loppuun, jonka kuluessa edellytykset alennuksen saamiselle päättyvät.

2.4 Vapaa-ajan vapaaehtoisen vakuutuksen vakuutusmaksu

Vapaa-ajan MATA-vakuutuksesta peritään aina perusosa, joka on 18 euroa vuonna 2025. Tämän lisäksi peritään ansio-osa, joka on 0,40 % vakuutus päätöksellä vahvistetusta vuosityöansiosta vuonna 2025. Vakuutusmaksu määrätään vakuutuskohtaisesti. Perusmaksu peritään kerran vuodessa per vakuutus. Perusmaksu voidaan kuitenkin periä samasta vakuutuksesta kahteen tai useampaan kertaan, jos vakuutus päättyy ja alkaa myöhemmin uudelleen.

Jos vakuutettu irtisanoo vapaaehtoisen MATA-vakuutuksensa, vakuutus päättyy aikaisintaan hakemuspäivänä. Myös vakuutusmaksut peritään siihen saakka.

Vakuutusmaksun suorittamisen laiminlyönti aiheuttaa vapaaehtoisen vakuutuksen päättymisen. Vakuutus päättyy 30 vuorokauden kuluttua kirjallisesta irtisanomisesta.

3 Ryhmähenkivakuutusmaksut

Maatalousyrittäjän ryhmähenkivakuutuksen maksu on 8 euroa vuonna 2025. Apurahansaajan ryhmähenkivakuutuksen maksu on 6 euroa vuonna 2025. Jos ryhmähenkivakuutus ei ole voimassa koko vuotta, suhteutetaan maksu voimassaoloaikaan.

4 Vakuutusmaksulasku

Vakuutusmaksu laskutetaan vakuutetulta laskulla, joka voidaan toimittaa paperilaskuna tai sähköisesti. Sähköisiä laskutusmuotoja ovat e-lasku, verkkolasku ja suoramaksu.

Jos maksua ei makseta eräpäivään mennessä, lähetetään asiakkaalle yksi maksumuistutus. Jos maksu on maksamatta maksumuistutuksen erääntymisen jälkeen, Mela siirtää laskun ulosottoon, jonka jälkeen perinnästä vastaa Ulosottolaitos.

Maatalousyrittäjiltä laskutetaan kaikkien vakuutusten MYEL-maksut samalla laskulla. Apurahavakuutetuilla laskutus on vakuutuskohtaista.

Pakollinen MATA-maksu peritään MYEL-vakuutusmaksulaskulla.

Vapaaehtoisesta MATA-vakuutuksesta lähetetään erillinen lasku. Vapaaehtoinen työajan ja vapaa-ajan MATA-vakuutuksen maksu laskutetaan samalla laskulla.

Ryhmähenkivakuutusmaksu (RHV) peritään MYEL-vakuutusmaksulaskulla.

4.1 Laskun sisältö

Laskulle on merkitty vakuutetun nimi, laskun numero, maksun eräpäivä, viivästyskoron peruste, MYEL-työtulo, vakuutusmaksukausi, maksun erittely (MYEL, RHV, MATA), seuraavan maksun eräpäivä, maatalousyrittäjän laskussa vakuutusnumero,

suomenkielisessä maatalousyrittäjän laskussa vakuutusmaksulaskutuksen puhelinnumero, muissa Melan vaihteen puhelinnumero sekä maatalousyrittäjävakuutetun asuinkunnan asiamiehen nimi ja puhelinnumero.

Laskun kääntöpuolella on tarkemmin eritelty kulloisenkin kalenterivuoden vakuutusmaksut, maksujen perusteet ja jäljellä oleva määrä. Apurahansaajan laskussa on lisäksi vakuutetun apurahan tiedot, myöntäjän nimi ja työskentelyaika.

4.2 Laiminlyöntimaksu

Jos maatalousyrittäjä on laiminlyönyt vakuutuksen ottamisen, Valtiokonttori tekee päätöksen laiminlyöntimaksusta. Mela laskuttaa mahdollisen laiminlyöntimaksun erillisellä laskulla. Laiminlyöntiprosentti ja laiminlyöntimaksun kohdistumisaika on mainittu Valtiokonttorin antamassa päätöksessä.

Maksu määrätään laiminlyönnin ajalta. Laiminlyöntimaksu on osa MYEL- ja MATA-maksua, jolloin siihen soveltuvat vakuutusmaksuja koskevat säännökset (viivästyskorko, ulosottokelpoisuus, maksamattoman vakuutusmaksun vähentäminen korvauksesta ja eläkkeestä sekä vakuutusmaksun vanhentuminen).

4.3 Lisätietoja

Laskulla on erilaisia perintätilannetta koskevia huomautuksia. Siinä kerrotaan laskentavuonna perittävien maksujen kokonaismäärä. Jos vakuutus on päättynyt, ilmoitetaan päättymispäivä.

5 Laskutus

Vakuutusmaksu on maksettava viimeistään laskussa mainittuna eräpäivänä. MYEL-, RHV- ja pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksut laskutetaan 4 kertaa vuodessa, jos vakuutus on voimassa koko kalenterivuoden.

Vapaaehtoisten MATA-vakuutusten vakuutusmaksut laskutetaan pääsääntöisesti kerran vuodessa.

5.1 Normaalit eräpäivät

MYEL-, RHV- ja pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksut erääntyvät 15.3., 15.6., 15.9. ja 15.12.

MYEL-vakuutusmaksujen ja työajan pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksujen eräpäivistä säädetään MYEA 2 §:n 1 momentissa.

Jatkuvan vapaaehtoisen työajan tai vapaa-ajan MATA-vakuutuksen vakuutusmaksujen säännöllinen vuotuinen eräpäivä on 20. tammikuuta.

5.2 Muutoksien huomiointi laskuilla

Jatkuvan MYEL-, RHV- ja pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksut lasketaan kerran vuodessa helmikuussa.

Maksu voidaan perustellusta syystä ohjata laskentaan jo ennen vuodenvaihdetta. Työtulon tarkistus päätöksen jälkeen maksu tarkistetaan heti.

Jos maksu lasketaan vuoden aikana uudelleen, maksun korjaus tehdään seuraavaan erääntyvään vakuutusmaksulaskuun. Vakuutetulle aikaisemmin lähetetyt laskut tulee siis maksaa normaalisti. Jos vuoden viimeinen lasku on jo lähetetty, lähetetään vakuutetulle joko lisälasku, palautus tai korjattu korvaava lasku maksutilanteen mukaan.

Vapaaehtoisten MATA-vakuutusten osalta asiakas saa aina korvaavan laskun aikaisemmin lähetetyn tilalle. Vakuutettu maksaa siis korvaavan laskun, ei alkuperäistä.

5.3 Maksu vakuutuksen alkaessa

Vakuutuksen alkaessa Mela määrää ensimmäisen erääntymispäivän. Silloin on maksettava vakuutus päätöstä edeltäneen ajan maksut. Käytännössä MYEL-, RHV- ja pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksujen ensimmäinen maksu erääntyy vakuutus päätöksen antamispäivää seuraavan kuukauden 15. päivänä. Muuten noudatetaan jatkuvan maksun aikataulua. Vapaaehtoisen MATA-vakuutuksen eräpäivä laskutetaan vakuutus päätöksen antamispäivää seuraavan kuukauden 20. päivä.

5.4 Taannehtiva vakuutusmaksu

Jos vakuutus tulee otettavaksi taannehtivasti, vakuutuksen alkaessa perittävä ensimmäinen suurehko vakuutusmaksu voidaan jakaa maksettavaksi erissä. Vakuutusmaksu jaetaan vakuutetun niin vaatiessa kahden vuoden ajalle, jos maksun määrä on vähintään 5000 euroa kuluvalta ja edelliseltä vuodelta. Tällöin takautuvalta ajalta perittävä vakuutusmaksulasku voidaan jakaa kahtia siten, että 2/3 vakuutusmaksusta peritään laskun alkuperäisellä eräpäivällä ja 1/3 osuus laskutetaan tarkistuspäivä maksuna seuraavan vuoden ensimmäisessä erässä.

5.5 Maksu vakuutuksen päättyessä

Vakuutuksen päättyessä vakuutusmaksu erääntyy heti maksettavaksi. Vakuutetulle lasketaan lopullinen vakuutusmaksu. Jos vakuutetulta oli jo saatu maksu päättymispäivän jälkeiseltä ajalta, palautetaan ylimääräinen maksu (ks. kohta 5.7 vakuutusmaksun palautus). Mikäli maksuja on saamatta, lähetetään lopullinen lasku. Eräpäivä on päättymispäätöksen antamista seuraavan kuukauden 15. päivä MYEL-, RHV- ja pakollisissa MATA-vakuutuksissa ja 20. päivä vapaaehtoisissa MATA-vakuutuksissa.

Edellä olevalla tavalla menetellään silloin, kun vakuutetun kaikki vakuutukset päättyvät. Jos jokin vakuutus jatkuu, maksu ohjataan uudelleen laskentaan (ks. edellä kohta Muutokset). Näin tapahtuu myös silloin, kun vakuutus päättyy ja välittömästi alkaa toinen vakuutus.

Maksu palautetaan vakuutetun ilmoittamalle tilille tai maksuosoituksena Osuuspankin kautta (ks. kohta 5.7 vakuutusmaksun palautus).

5.6 Vakuutetun kuolema

Jos vakuutettu kuolee ja häneltä on jäänyt maksamattomia vakuutusmaksuja, perintä kohdistetaan ensisijaisesti kuolinpesään. Perintökaaren pääsäännön mukaan kuolinpesän osakkaat eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa kuolinpesän veloista (perintökaari 21 luku 2 §), elleivät ole jättäneet perunkirjoitusta toimittamatta tai menettelyllään aiheuttaneet virhettä perukirjan sisältöön. Vainajan velat maksetaan kuolinpesän varoista pesänselvityskulujen jälkeen.

Jos vakuutusmaksua ei saada perityksi kuolinpesältä, selvitetään mahdolliset toissijaiset maksuvelvolliset (MYEL 26 §, ks. jälj. luku 10 Vastuu toisen maksusta).

Kuolinpesä voi tiedustella maksamattomien vakuutusmaksujen tilannetta Melasta perunkirjoitusta varten.

Jos taas maksuja on kuoleman jälkeiseltä ajalta maksettuina, kyseiset vakuutusmaksut palautetaan kuolinpesälle (ks. kohta 5.7 vakuutusmaksun palautus).

5.7 Vakuutusmaksun palautus

Päätyneissä vakuutuksissa vakuutusmaksut palautetaan, mikäli palautettava määrä on yhteensä vähintään 12 euroa.

Jos jatkuvassa vakuutuksessa on liikaa maksettua vakuutusmaksua, palautetaan vähintään 50 euron ylimääräinen maksu. Vapaaehtoisissa MATA-vakuutuksissa raja on 25 euroa. Ylimääräinen palauttamatta jäänyt maksu hyvitetään seuraavassa vakuutusmaksussa, jos se jää alle palautusrajan.

Palautettavalle vakuutusmaksulle ei makseta korkoa (VakO 6472:2012).

Maksun palautuksen vanhentumisesta ks. luku 12.

Asiakas saa ilmoituksen palautuksesta kirjeitse. Palautus maksetaan asiakkaan ilmoittamalle tilille. Jos asiakas ei ilmoita tilinumeroa Melaan, lähetetään palautus maksuosoituksena Osuuspankkiin, joka sen jälkeen on yhteydessä asiakkaaseen palautuksen tiimoilta. Jos asiakas ei nouda maksuosoitusta pankista, palauttaa pankki sen takaisin Melaan.

5.8 Maksumuistutus

Jos maksua ei makseta eräpäivään mennessä, lähetetään vakuutetulle maksumuistutus, jossa viimeinen maksupäivä on 2 kuukauden kuluttua ensimmäisen laskun eräpäivästä.

5.9 Viivästyskorko

Eräntyneestä maksusta on maksettava viivästyskorkoa.

Viivästyskorko on 4 a §:ssä 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukainen vuotuinen viivästyskorko.

Viivästyskorko tarkistetaan nykyisin puolivuositain 1.1. ja 1.7. lukien. Suomen Pankki ilmoittaa viivästyskoron määrittämisessä käytettävän viitekoron. Viivästyskorko on viitekorko lisättynä korkolain 4 a §:n 1 momentin mukaisella 8 prosenttiyksiköllä.

Viivästyskorkoprosentteja:

Voimassa lukien	Korkoprosentti
1.1.2016	8,5
1.6.2016 -30.6.2017	4,0*
1.7.2017-31.12.2020	4,0**)
1.1.2021	8,0***)
1.7.2021	8,0***)
1.1.2022	8,0***)
1.7.2022	8,0***)
1.1.2023	10,5***)
1.7.2023	12,0***)
1.1.2024	12,5***)
1.1.2025	11,5***)

*) Melan hallituksen päätös

**) Laki maatalousyrittäjien eläkelaitokselle maksettavien vakuutusmaksujen viivästyskoron väliaikaisesta alentamisesta (693/2017)

***) korkolain 4 a § 1 mom:n korkokanta

5.10 Koron laskenta

Viivästyskorko lasketaan, jos vakuutusmaksua ei ole maksettu eräpäivään mennessä. Viivästyskorko lasketaan päiväkorkona eräpäivästä maksupäivään.

Maksumuistutuksella on laskettu viivästyskorko maksumuistutuksen eräpäivään asti. Mikäli vakuutettu maksaa laskun ennen maksumuistutuksen eräpäivää, ylimääräinen viivästyskoron määrä hyvitetään tulevilla laskuilla.

5.11 Osasuoritus

Vakuutettu maksaa toisinaan vain osan vakuutusmaksusta. Tällöin maksusta kuitataan ensin viivästyskorot, sen jälkeen vähennetään maksamatonta vakuutusmaksua.

Osasuoritus kohdistetaan samassa suhteessa MYEL-, RHV ja MATA-maksuun kuin osasuoritus on koko laskun pääomasummasta.

Jos vakuutettu maksaa vähintään vakuutusmaksun pääoman suuruisen osasuorituksen maksumuistutuksen lähettämisen jälkeen, kuitataan laskusta ensin viivästyskorko, minkä jälkeen saatu suoritus kohdistuu pääomaan. Vakuutetulle lähetetään uusi viivästyskorollinen maksumuistutus maksamatta jääneestä määrästä.

Jos osasuoritus on suuruudeltaan maksun alkuperäistä pääomaa pienempi, ei asiakkaalle lähetetä uutta maksumuistutusta, vaan maksamatta oleva vakuutusmaksu

siirtyy ulosottoon ilman uuden maksumuistutuksen lähettämistä. Tämän jälkeen Ulosottolaitos vastaa maksun perinnästä.

Jos maksamatta jäänyt osa on pieni, Mela perii sen (ilman viivästyskorkoa) seuraavan maksulaskennan yhteydessä muodostuvalla laskulla.

6 Perintä eläkkeestä tai MATA-korvauksesta

Jos maksamatta olevan laskun pääoma on vähintään 15 euroa ja vakuutetulla on maksussa eläke tai MATA-korvaus, maksuja peritään eläkkeestä tai korvauksesta alla olevien periaatteiden mukaisesti.

6.1 Perintä MYEL-eläkkeestä

Vakuutetulla voi olla eläkkeelle siirtyessään vakuutusmaksuja maksamatta. Jos niitä ei makseta kehotuksesta huolimatta, MYEL-, RHV- ja pakollisen MATA-vakuutuksen vakuutusmaksut voidaan periä hänen MYEL-eläkkeestään (MYEL 97 §). Kuittausoikeus koskee myös laiminlyöntimaksua ja viivästyskorkoa. Vapaaehtoisten MATA-vakuutusten maksuja ei voi vähentää MYEL-työeläkkeestä.

MATAL 113 §:n ja MYEL 97 §:n 1 mom. ristikkäinkuittaussäännöillä päästään siihen, että perittäessä maksamattomia maksuja ei tarvitse eritellä, onko kysymys juuri MYEL-, MATA- tai RHV-maksusta.

Oma eläke

Vakuutusmaksu voidaan periä vain vakuutetun omasta MYEL-eläkkeestä. Perhe-eläkkeestä ei maksuja saa kuitata eikä myöskään RHV-korvauksesta tai luopumistuesta.

Vakuutetun tai perhe-eläkkeen saajan kirjallisella suostumuksella on kuittaus mahdollinen myös perhe-eläkkeestä, RHV-korvauksesta ja luopumistuesta.

Kuittausoikeus ei koske sitä osaa eläkkeestä, joka on maksettava sairausvakuutusrahastolle (MYEL 97 §:n 2 mom.). Kuittaus on mahdollinen vain MYEL-eläkkeestä (eli kuittausta ei voi tehdä muista eläkelajeista).

6.2 Perintä MATA-korvauksesta

Pakolliseen MATA-vakuutukseen perustuva korvaus

Pakolliseen MATA-vakuutukseen perustuvasta korvauksesta saadaan vähentää (MATAL 112 §)

1. korvauksensaajan maksamatta jääneet pakolliset MATA-vakuutusmaksut ja laiminlyöntimaksu viivästyskorkoineen
2. korvauksensaajan maksamatta jääneet pakollisen MYEL-vakuutuksen vakuutusmaksut ja laiminlyöntimaksu viivästyskorkoineen

3. korvauksensaajan maksamatta jääneet ryhmähenkivakuutuksen vakuutusmaksut viivästyskorkoineen.

Pakolliseen MATA-vakuutukseen perustuvasta korvauksesta ei voi vähentää vapaaehtoisten MATA-vakuutusten vakuutusmaksuja.

Periminen on mahdollista ansionmenetyskorvauksesta (päiväraha, tapaturmaeläke, kuntoutusraha). Lisäksi pakolliseen vakuutukseen perustuvasta MATAL:n mukaisesta perhe-eläkkeestä voidaan vähentää edunsaajan maksamattomat pakolliset vakuutusmaksut (kohdat 1–3). Perimisjärjestys on ylläesitetty numerojärjestys.

Vapaaehtoiseen MATA-vakuutukseen perustuva korvaus

Vakuutetun suostumuksella vapaaehtoisen työajan tai vapaa-ajan MATA-vakuutuksesta maksettavasta korvauksesta voidaan vähentää yllä esitetyt 1-3 kohdan mukaiset maksut.

Vähentäminen tapahtuu samoilla säännöillä kuin tässä luvussa on muutoin selostettu.

Vakuutetun suostumuksella vapaaehtoisen työajan tai vapaa-ajan MATA-vakuutuksesta maksettavasta korvauksesta voidaan vähentää lisäksi korvauksensaajan maksamatta jääneet työajan vapaaehtoisen vakuutuksen tai vapaaehtoisen vapaa-ajan vakuutuksen maksamattomat vakuutusmaksut viivästyskorkoineen.

6.3 Perintä toissijaisuusvastuun nojalla

Toissijaisuusvastuun perusteella perittäviä maksamattomia vakuutusmaksuja ei voida vähentää toissijaisessa vastuussa olevan henkilön MYEL-eläkkeestä tai MATA-korvauksesta.

6.4 1/3 eläkkeestä tai korvauksesta

Vakuutusmaksuja varten saadaan eläkkeestä tai korvauserästä kuitata ilman etuudensaajan suostumusta enintään 1/3. Tämä määrä lasketaan nettoeläkkeestä tai korvauksesta. Siitä on siis otettu ensiksi pois veron ennakko tai lähdevero (MYEL 97 §:n 2 mom. ja MATAL 112 § 2 mom.).

1/3-rajoitus ei koske kuitenkaan kertasuorituksena maksettavaa eläkettä (MYEL 97 § 2 mom.). Ks. lisää eläkeoppaan luku 10.

6.5 Vanhimma alkaen

Maksamattomat (= erääntyneet) vakuutusmaksut peritään eläkkeestä tai korvauksesta vanhimma päästä (MYEL 97 §:n 3 mom. ja MATAL 112 § 2 mom.).

6.6 Perintä eläkkeestä tai MATA-korvauksesta ja samanaikainen ulosotto

Melalla on oikeus periä maksamattomia vakuutusmaksuja asianosaisen MYEL-eläkkeestä tai MATA-korvauksesta yllä esitetyn mukaisesti, vaikka Mela hakisi maksamattomia vakuutusmaksuja myös ulosottoteitse (TELK/4000/3099/2015).

7 Ulosotto

7.1 Maksun lähettäminen ulosottoon

Jos vakuutettu ei ole maksumuistutuksesta huolimatta maksanut vakuutusmaksulaskuaan, eikä maksua voida kuitata etuuksista, Mela siirtää vakuutusmaksun perinnän Ulosottolaitokselle.

Melan vakuutusmaksut, laiminlyöntimaksut ja viivästyskorot ovat suoraan ulosotto-kelpoisia eli niihin ei tarvitse hakea erikseen tuomiota tai antaa päätöstä (MYEL 24 § 4 momentti, MYEL 28 §, MATAL 107 § 2 momentti ja MATAL 110 §). Suoraan ulosottokelpoiset laskut voidaan lähettää Ulosottolaitokselle heti laskun erääntymisen jälkeen. Pääsääntöisesti erääntyneistä laskuista lähetetään maksumuistutus ennen laskujen siirtämistä ulosottoon.

Mela lähettää ulosottoon pääomaltaan vähintään 50 euron suuruiset vakuutusmaksut (MYEL-, pakolliset MATA- ja RHV-maksut yhteensä). Vapaaehtoisten MATA-maksujen osalta raja on 25 euroa.

Ulosotto tapahtuu samoin kuin verojen ulosotto (laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 706/2007). Muilta osin menettelyssä noudatetaan ulosottokaaren (UK, 705/2007) säännöksiä.

7.2 Saatavien valvonta

Mela valvoo saatavansa ulosmitatun omaisuuden myyntiä varten, ellei Melan saatava ole jo kokonaisuudessaan ulosoton tiedossa.

7.3 Viivästyskorko

Ulosotossa peritään korkolain mukainen viivästyskorko (MYEL 25 § ja MATAL 110 §).

7.4 Maksuajan myöntäminen

Melan hallituksen päätöksen mukaisesti maksujen lähettämistä ulosottoon voidaan asiakkaan pyynnöstä lykätä tilapäisten maksuvaikeuksien vuoksi.

Laskuille voidaan myöntää viivästyskorollista maksuaikaa. Maksuaikaa voidaan myöntää laskulle, vaikka asiakkaalla olisi muita Melan laskuja ulosotossa perittävinä.

Melan hallituksen voimassa olevan päätöksen mukaan vuoden 2025 loppuun saakka voidaan Melassa myöntää enintään 24 kuukauden lisäaika vakuutusmaksun maksamiseksi.

Edellä tarkoitetun maksujärjestelyn katsotaan rauenneen, jos asiakas ei maksa maksua sovittuun päivään mennessä. Tämän jälkeen lasku voidaan siirtää Ulosottolaitokselle perintätoimia varten.

7.5 Ulosoton peruutus

Ulosoton peruutuksen syitä ovat esimerkiksi eläkehakemus, vakuutuksen päättyminen, perinnän keskeytys, kirjallinen maksuaikataulusopimus tai vapaaehtoinen velkajärjestely.

Konkurssitilanteissa ja tuomioistuimen vahvistaessa yrityssaneeraus- tai velkajärjestelyohjelman ulosotto palauttaa oma-aloitteisesti siellä vireillä olevan asian Melaan ja lopettaa perinnän.

Jos vakuutettu maksaa ulosoton perittävänä olevan vakuutusmaksunsa suoraan Melalle (ns. ohimaksu), Mela peruuttaa maksun ulosotosta.

Ohimaksu aiheuttaa sen, että ulosottomies perii vakuutetulta ulosottomaksuista annetun lain (34/1995) mukaisen taulukkomaksun. Muissa ulosoton peruuttamistilanteissa Mela maksaa ulosotolle 10,00 euron käsittelymaksun (ns. estemaksu).

7.6 Ulosoton muutokset

Mela lähettää muutosilmoituksen ulosotossa perittävänä olevaan määrään, jos vakuutettu on maksanut osan siitä ohimaksuna tai työtulon muutos tai vakuutuksen päättymisen on muuttanut ulosotossa olevaa määrää. Ohimaksussa vakuutetulta peritään taulukkomaksu maksetun maksun suuruuden mukaan (ks. edellä 7.5 Ulosoton peruutus).

7.7 Ulosottovalitus

Vakuutettu voi valittaa ulosottomiehen menettelystä. Valitus tehdään käräjäoikeuteen, mutta valitusasiakirjat jätetään ulosottoviranomaiselle, joka toimittaa ne oman lausuntonsa kanssa käräjäoikeuteen. Käräjäoikeuden päätöksestä voidaan valittaa hovioikeuteen ja edelleen korkeimpaan oikeuteen.

Ulkopuolinen voi vaatia, että ulosmitattu omaisuus kuuluu hänelle. Kyseessä on tällöin täytäntöönpanoriita, jossa käräjäoikeus ratkaisee erillisenä juttuna, kenelle omaisuus kuuluu.

Näissä tapauksissa ulosotto yleensä keskeytyy.

8 Konkurssi ja julkinen haaste

8.1 Saatavien valvonta konkurssissa

Velkojien on valvontapäivään mennessä ilmoitettava saatavansa kirjallisesti pesäinhoitajalle. Saatuaan tiedon konkurssin alkamisesta Mela ilmoittaa pesäinhoitajalle saatavansa, jotka kohdistuvat konkurssin alkamista edeltävään aikaan. Melan

saatavat voivat koostua maksamattomista vakuutusmaksuista tai liikaa maksettujen etuuksien tai luopumistuen pääoma-arvojen takaisinperintäsaamisista. Valvottaville saataville lasketaan kokolain 4 a §:n 1 momentin mukainen vuotuinen viivästyskorko eräpäivästä konkurssin alkamispäivään.

8.2 Konkurssin vaikutuksia

Yrityksen toiminta lakkaa konkurssissa ja yritys poistetaan kaupparekisteristä.

Jos konkurssivelallinen on luonnollinen henkilö, useimmiten elinkeinonharjoittaja, konkurssi ei ole samalla tavalla lopullinen kuin yrityksissä, joiden toiminta lakkaa konkurssiin. Luonnollisen henkilön konkurssipesään ei kuulu hänen konkurssin alkamisen jälkeen saamansa omaisuus tai ansaitsemansa tulo. Velallinen kuitenkin vastaa ennen konkurssin alkua syntyneestä velasta myös sillä omaisuudella, jonka hän myöhemmin saa, vaikka se ei konkurssipesään kuulukaan. Velat eivät siis lakkaa olemasta, vaikka niille ei kertyisikään jako-osuutta konkurssipesän omaisuudesta.

8.3 Vaikutus vakuutuksen voimassaoloon

Konkurssipesä ottaa tilan hallintaansa konkurssin alettua. MYEL- ja MATA-vakuutus päätetään pääsääntöisesti konkurssin alkamispäivään, koska vakuutettu ei tee työtä enää omaan tai yhteiseen lukuun. Jos konkurssi raukeaa, vakuutus voi jatkua. Konkurssitilanteessakin saattaa kuitenkin tulla ilmi seikkoja, jotka aiheuttavat vakuutuksen päättymisen aikaisempaan ajankohtaan.

8.4 Julkinen haaste

Jos velallisen kaikkia velkojia ei tunneta, voidaan julkisella haasteella pyytää heitä ilmoittamaan saamisensa.

Julkista haastetta voidaan pyytää selvitystilassa olevan yrityksen tai kuolleen velallisen tuntemattomille velkojille. Velkoja, joka laiminlyö ilmoittamisen, menettää saatavansa. Mela seuraa julkista haastetta koskevia kuulutuksia etunsa valvomiseksi.

9 Yrityssaneeraus ja yksityishenkilön velkajärjestely

9.1 Menettelyn piiriin kuuluvat saatavat

Yrityssaneerauksessa saneerausvelkoja ovat ne vakuutusmaksut, jotka kohdistuvat aikaan ennen yrityssaneeraushakemuksen vireille tuloa. Viivästyskorot luetaan saneerausvelkoihin saneerausmenettelyn alkamispäätökseen saakka.

Yksityishenkilön velkajärjestelyn piiriin kuuluvat ne vakuutusmaksut ja viivästyskorot, jotka kohdistuvat aikaan ennen menettelyn alkamista. Näiden maksujen osalta menettelyn alkamispäätös keskeyttää perintätoimet.

Molemmissa tapauksissa myöhempään aikaan kohdistuvien vakuutusmaksujen perintä sen sijaan jatkuu normaalisti.

Mela ilmoittaa saatavansa selvittäjälle, mikäli vakuutusmaksut viivästyskorkoineen ovat vähintään 150 euroa. Alle 150 euron saatavat merkitään järjestelyn takia anteeksiannetuiksi ja perintä niiden osalta päättyy.

Jo ennen menettelyn alkamista tuomioistuim voi velallisen vaatimuksesta määrätä väliaikaisen maksu-, perintä- ja ulosmittauskiellon. Tämä kiello koskee kaikkia saatavia, koska ennen menettelyn alkamispäätöksen antamista ei voida rajata menettelyn piiriin kuuluvia saatavia erikseen. Kyseinen kiello on tarkoitettu lyhytaikaiseksi, mutta voi käytännössä valitusmenettelyn takia venyä pitkäksi.

9.2 Maksuohjelman laiminlyönti

Jos velallinen ei noudata yksityishenkilön velkajärjestelyssä vahvistettua maksuohjelmaa, Mela voi vaatia maksujen täytäntöönpanoa ulosotossa, kun suorituksen laiminlyönnistä on kulunut enemmän kuin kolme kuukautta ja suoritus on edelleen maksamatta. Mela voi velkojana tällöin vaatia koko ohjelmalla tulevan kertymän perimistä.

Jos velallinen ei noudata yrityssaneerauksessa vahvistettua saneerausohjelmaa, Mela voi periä maksuohjelman mukaan erääntyneet saatavat ulosottoteitse.

Maksuohjelman laiminlyönti voi johtaa myös yksityishenkilön velkajärjestelyssä vahvistetun maksuohjelman tai yrityssaneerauksessa määrätyn velkajärjestelyn tai koko saneerausohjelman raukeamiseen. Mela voi velkojana hakea rauettamista tuomioistuimelta, jos yrityssaneerauslaissa tai yksityishenkilön velkajärjestelyä koskevassa laissa asetetut edellytykset täyttyvät.

9.3 Vapaaehtoiset velkajärjestelyt

Mela voi suostua myös sellaiseen ilman tuomioistuimen päätöstä toteutettavaan, ns. vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn, joka vastaa edellä mainittujen lakien periaatteita, jos annetut selvitykset katsotaan riittäviksi ja järjestely toteuttamiskelpoiseksi. Vapaaehtoinen velkajärjestelysopimus katkaisee maksujen vanhenemisen, mutta ei viivästyskoron kertymistä, ellei sopimuksessa toisin sovita.

10 Vastuu toisen maksusta

10.1 MYEL- ja MATA-maksuista

Pääsääntöisesti vakuutettu vastaa itse maksustaan. Myös toinen henkilö voi olla vastuuvollinen maksusta. Yleensä toista henkilöä lähestytään siinä tilanteessa, kun varsinainen vakuutettu on todettu Ulosotossa varattomaksi.

Maatalousyrittäjä, jolla on pakollinen MYEL-vakuutus, on vastuussa samassa yrityksessä työskentelevien

1. aviopuolisonsa,
2. avopuolisonsa ja

3. perheenjäsenten

vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan. Maatalousyrittäjillä on toissijainen vastuu myös puolison ja perheenjäsenten MATA-maksuista (MATAL 105 §). Ns. omistamaton puoliso ei kuitenkaan vastaa puolisonsa maksuista (ks. 10.3). Vapaaehtoisen vakuutuksen ottanut yrittäjä ei ole vastuussa muiden vakuutettujen maksuista.

Jos toimintaa harjoitetaan yhtymänä, avoimena yhtiönä, kommandiittiyhtiönä, osakeyhtiönä tai osuuskuntana, myös se vastaa tähän toimintaan perustuvista osakkaitten vakuutusmaksuista (MYEL 26 §:n 3 mom. ja MATAL 105 §).

10.2 Maatalousyrittäjän vastuu

Maatalousyrittäjä on vastuuvollinen vain siinä tapauksessa, että hän itse kuuluu lain piiriin ja hänellä on voimassa oleva vakuutus.

Vastuuvollisella tarkoitetaan yrityksen omistajaa tai haltijaa, jonka lukuun yritystoiminta tapahtuu. Vastuuta toisen henkilön vakuutusmaksuista ei siten ole sellaisella vakuutetulla, joka ei itse ole maatalousyrityksen omistaja tai vuokramies.

10.3 Vastuu aviopuolison vakuutusmaksuista

Jos molemmat puoliset ovat omistuksen tai vuokrauksen perusteella yritystään hallitsevia, vakuutettuja maatalousyrittäjiä, vastaavat he toinen toistensa maksuista.

Puoliso oli vastuussa tilaa omistamattoman miehensä vakuutusmaksusta. Avioehto ei muuttanut asiaa (VakO 2967 ja 9720/74/772).

10.4 Vastuu avopuolison vakuutusmaksuista

Maatalousyrittäjänä vakuutettu on vastuussa hänen avopuolisonaan vakuutetun vakuutusmaksuista niin kuin omasta velastaan.

Avopuolisona vakuutettu ei sen sijaan vastaa puolisonsa vakuutusmaksuista. Vastuu toisen maksuista syntyy vain siinä tapauksessa, että avopuolisot omistavat tai ovat vuokranneet tilan yhdessä ja harjoittavat maataloutta yhteiseen lukuun.

10.5 Vastuu perheenjäsenen vakuutusmaksuista

Maatalousyrittäjä vastaa lisäksi yrityksessä vakuutettujen perheenjäsenten vakuutusmaksuista.

Perheenjäsen ei vastaa muiden vakuutusmaksuista.

10.6 Yhtymän ja yhteisön vastuu

Yhtymä, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö ja osuuskunta vastaavat osakkaittensa maksuista.

10.7 Kuolinpesä

Kuolinpesä vastaa vainajan veloista perintökaaren säännösten mukaisesti. Osakkaat joutuvat nyky säännösten mukaan vain harvoin henkilökohtaiseen vastuuseen vainajan veloista. On kuitenkin huomattava, että leski voi olla henkilökohtaisessa vastuussa kuolleen puolisonsa maksuista, jos on ollut yhtä aikaa puolisonsa kanssa tilan haltijana vakuutuksessa ja toissijaisuus on vahvistettu ennen puolison kuolemaa.

Siinä tilanteessa, että maataloutta harjoitetaan kuolinpesän lukuun, vakuutusmaksuista vastaa ainoastaan vakuutettu itse. Kuolinpesä tai sen muut osakkaat eivät vastaa näistä maksuista (kuolinpesä ei ole MYEL 26 §:n 3 mom:ssa tarkoitettu yhtymä tai muu siinä lueteltu yhteisö). Velallisen kuolinpesäosuus voidaan ulosmitata hänen vakuutusmaksuveloistaan.

10.8 Niin kuin omasta velastaan

Yrittäjän, yhtymän ja yhteisön vastuu on periaatteessa sama kuin vakuutetun. Ennen maksun vaatimista toiselta ei tarvitse selvittää, että vakuutettu on varaton. Käytännössä vakuutusmaksulasku lähetetään kuitenkin ensin vakuutetulle itselleen.

Yleensä ns. toissijainen maksuvelvollinen selvitetään vasta sen jälkeen, kun vakuutettu itse on todettu varattomaksi, ellei sitä ole esimerkiksi velkajärjestelyn takia jo aiemmin vahvistettu.

Perintä voi jatkaa normaalisti myös varsinaiselta velalliselta eli vakuutetulta. Kun Melassa on todettu toissijainen maksuvelvollinen, lähetetään jatkossa vakuutusmaksulasku vakuutetulle itselleen, mutta maksumuistutus toissijaiselle maksuvelvolliselle.

Toissijaisen maksuvelvollisen suostumuksetta ei hänen eläkkeestään tai MATA-korvauksesta saada periä hänen vastattavana olevaa toisen maksua. Laissa mainittu kuittausoikeus koskee vain vakuutetun omia maksuja.

10.9 Viivästyskorko

Toissijainen maksuvelvollinen on velvollinen maksamaan myös viivästyskoron. Tämä velvoite ei kuitenkaan koske aikaa ennen toissijaisuuden vahvistamista. Kun toisen MYEL-maksua ensi kertaa lähetetään toissijaisen maksuvelvollisen maksettavaksi, määrätään korko vasta hänelle itselleen asetetusta eräpäivästä eteenpäin.

11 Perinnän keskeytys

Kun MYEL-työtulo on vahvistettu, peritään MYEL-maksu sen perusteella. Määräytymisperusteena käytetään vahvistettua työtuloa. Vakuutus päätöksen lainvoimaisuus ei siten ole perimisen edellytys (MYEL 111 §).

Melalle on kuitenkin annettu mahdollisuus MYEL-maksun perimisen keskeyttämiseen. Keskeyttäminen riippuu Melan harkinnasta.

MATA-vakuutusmaksun perinnän keskeyttämiseen sovelletaan mitä tässä on todettu MYEL-maksun perinnän keskeyttämisestä.

Maksun perintä voidaan keskeyttää siksi ajaksi, kun käsitellään eläkehakemusta tai vakuutus päätöksen muutoksenhakua silloin, kun ratkaisulla voi olla vaikutusta työeläkevakuutusmaksuun (MYEL 27 §).

Lähtökohtaisesti maksut laskutetaan muutoksenhaun aikanakin. Vakuutusasioiden muutoksenhaussa perintä keskeytetään silloin, kun muutoksenhakuviranomainen määrää maksujen toimeenpanokiellon. Mikäli muutoksenhaku on osittain aiheellinen, Mela tekee väliaikaisen vakuutusratkaisun ja maksut laskutetaan sen mukaisesti.

Mela voi harkintansa mukaan keskeyttää yksittäisissä tilanteissa vakuutusmaksujen perinnän myös esimerkiksi pitkää selvittelyä vaativassa vakuutuksen päättymisessä.

Yrityssaneeraus- ja velkajärjestelymenettelyn alkaminen keskeyttää perinnän näissä laeissa säädetyn perintäkiellon nojalla. Ennen menettelyn alkamista tuomioistuin voi määrätä väliaikaisen maksu- ja perintäkiellon.

Vakuutusmaksujen laskutus on pysäytetty niin kauan kuin perinnän keskeytys on voimassa. Asiakkaalle ei siis muodostu uusia laskuja, jos perintä on keskeytetty. Jo lähetettyjä laskuja ei mitätöidä, mutta niiden perintä ei etene keskeytyksen voimaolon aikana.

11.1 Keskeytyksen päättyminen

Kun keskeytyksen aiheuttanut asia on käsitelty, maksut lasketaan uudelleen.

12 Vakuutusmaksun ja sen palautuksen vanhentuminen

12.1 Vakuutusmaksun vanhentuminen

Vakuutusmaksu on perittävä maksuunpanovuonna tai viitenä seuraavana kalenterivuonna (MYEL 29 §, MATAL 110 §). Jollei perintä onnistu tässä ajassa, menettää Mela oikeuden vakuutusmaksun saamiseen. Vuonna 2020 maksuunpantu maksu on siten perittävä viimeistään vuonna 2025.

12.2 Ulosoton, konkurssin, velkajärjestelyn ja yrityssaneerauksen vaikutus vanhentumiseen

Ulosotto ja konkurssi

Jos vakuutusmaksusaatava on ennen vanhenemista ehditty ulosmitata, valvottu konkurssissa tai asianosaiskeskustelussa kiinteistöä ulosottokaaren mukaisesti myytävässä tai saatava on ilmoitettu julkisen haasteen johdosta, ei oikeus maksun saamiseen vanhene. Maksu saadaan periä ulosmitatuista/konkurssiin luovutetuista varoista (MYEL 28 § ja laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta 21 §).

Jos saatava on ulosmitattu ennen sen vanhenemista, saatava voidaan myös ottaa huomioon ulosmittauksen jälkeen alkavassa velkajärjestelyssä tai yrityssaneerauksessa, jolloin saatavalle voi tulla maksuohjelman mukaisia suorituksia maksuohjelman kautta.

Yksityishenkilön velkajärjestely

Yksityishenkilön velkajärjestelyn osalta vanhentumisajan umpeen kuluminen velkajärjestelyn tai tuomioistuimen määräämän väliaikaisen perintä- tai täytäntöönpanokiellon alettua ei estä maksun saamista maksuohjelman nojalla (yksityishenkilön velkajärjestelystä annettu laki 79 § 2 mom.).

Jos velkajärjestelylain perusteella määrätty perintä- tai täytäntöönpanokielto lakkaa ilman maksuohjelman vahvistamista tai maksuohjelma raukeaa, vanhentumisajan laskemisessa ei oteta huomioon sitä kalenterivuotta, jonka aikana perintä- tai täytäntöönpanokielto alkoi, eikä sen jälkeistä aikaa sen kalenterivuoden loppuun, jona kielto lakkasi tai maksuohjelma raukesi (yksityishenkilön velkajärjestelystä annettu laki 79 § 2 mom.).

Yrityssaneeraus

Yrityssaneerauksen osalta vanhenemisajan umpeen kuluminen varhaisessa saneerausmenettelyssä määrätyn perintä- tai täytäntöönpanokiellon, perusmuotoisen saneerausmenettelyn tai tuomioistuimen määräämän väliaikaisen perintä- ja täytäntöönpanokiellon alettua taikka saneerausohjelman vahvistamisen jälkeen ei estä maksun saamista saneerausohjelman nojalla (yrityssaneerauslaki 99 § 2 mom.).

Jos perintä- tai täytäntöönpanokielto yrityssaneerauksessa lakkaa ilman saneerausohjelman vahvistamista tai ohjelmassa vahvistettu velkajärjestely raukeaa, vanhenemisaikaa laskettaessa ei oteta huomioon sitä kalenterivuotta, jonka aikana

1. perintä- tai täytäntöönpanokielto alkoi tai
 2. varhaisessa saneerausmenettelyssä, jossa perintä- tai täytäntöönpanokieltoa ei ole määrätty, saneerausohjelma vahvistettiin
- eikä sen jälkeistä aikaa sen kalenterivuoden loppuun, jona kielto lakkasi tai velkajärjestely raukesi (yrityssaneerauslaki 99 § 3 mom.).

12.3 Maksuunpano ja maksuunpanopäivä

Vakuutusmaksun maksuunpanolla tarkoitetaan vakuutusmaksulaskun lähettämistä vakuutetun maksettavaksi. Maksuunpanopäivänä pidetään Eläketurvakeskuksen ohjeistuksen mukaan vakuutusmaksun eräpäivää. Vakuutusmaksun vanhentuminen lasketaan maksuunpanopäivästä.

12.4 Vanhentuneiden MYEL-maksujen vaikutus eläketurvaan

Maksamattomina vanhentuneet MYEL-maksut vaikuttavat vähentävästi työtuloon ja sitä kautta eläketurvaan.

12.5 Vanhentuneen maksun maksaminen

Jos vakuutettu on maksanut vanhentuneen maksun, se on palautettava. Vanhentunutta maksua ei saa kuitata myöskään eläkkeestä tai korvauksesta.

12.6 Maksun palautuksen vanhentuminen

Kuten edellä on todettu, aiheettomasti maksetut vakuutusmaksut palautetaan pääsääntöisesti vakuutetulle (tai kuolinpesälle).

Aiheettomasti maksetun vakuutusmaksun palautus vanhentuu viiden vuoden kuluessa vakuutusmaksun maksupäivästä lukien, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu (MYEL 30 §, MATAL 111 §).

Jos vakuuttamisen edellytykset ovat päättyneet, vakuutus voidaan päättää kauemmaksi kuin viiden vuoden taa. Vakuutusmaksuja ei tässä tilanteessa palauteta kuin viideltä vuodelta maksupäivästä lukien.

Kun vakuutus on päättynyt Mela yrittää vakuutusmaksun palautusta kaksi kertaa. Jos palautus palautuu pankista takaisin Melaan kahden palautusyrityksen jälkeen, lähetetään vakuutetulle kirje, jossa kerrotaan aktiivisen palautusprosessin päättymisestä. Kirjeessä kerrotaan myös, että asiakas voi pyytää palautusta tililleen tämänkin jälkeen siihen asti, kunnes palautus vanhenee. Palautuksen 5 vuoden vanhentumisaika alkaa kulua Melan tekemästä viimeisimmästä palautusyrityksestä.

12.7 Vanhentuvien maksujen kiirehtiminen

Jotta maksut eivät pääsisi vanhenemaan, suorittaa Mela eritä perinnän tehostustoimia maksun vanhenemisvuonna. Nämä toimet toistuvat vuosittain. Vuonna 2025 käsitellään vuonna 2020 maksuunpannut, vielä suorittamattomat maksut. Erityistoimenpiteet ovat:

- 1) Vakuutetulle lähetetään kesäkuussa kirje, jossa kerrotaan seuraavassa vuodenvaihteessa vanhenemassa olevan maksun määrä ja että vanhentuminen vaikuttaa vähentävästi eläketurvaan.
- 2) Jos maksu on ulosotossa, lähetetään Ulosottolaitokselle kirje, jolla kiirehditään ulosottoa.
- 3) Tutkitaan, onko maksu mahdollista periä eläkkeestä tai korvauksesta tai toisijaiselta maksuvelvolliselta.
- 4) Jos ulosotto on todennut asiakkaan aikaisemmin varattomaksi ja palauttanut ulosotossa vireillä olevan asian Melaan, selvitetään, onko asiakkaan taloudellinen tilanne muuttunut. Mela voi tämän jälkeen halutessaan uudistaa asian ulosotossa.

13 Ennakkomaksu

Vakuutettu voi halutessaan maksaa vakuutusmaksuja myös ennakoon. Vakuutetun on ilmoitettava maksun viestikentässä, että kyseessä on nimenomaisesti

ennakkomaksu. Ennakkomaksua maksaessa ei käytetä viitenumeroa, koska viitteellisissä maksuissa tieto ennakkomaksusta ei välity Melaan.

Mela ottaa enakkona vastaan enintään seuraavan kalenterivuoden vakuutusmaksuja vastaavan määrän. Vuosilaskennan jälkeen palautetaan vakuutetulle ennakkomaksusta määrä, joka ylittää kyseisen vuoden vakuutusmaksut.

Palautettavalle ennakkomaksulle ei makseta korkoa.